

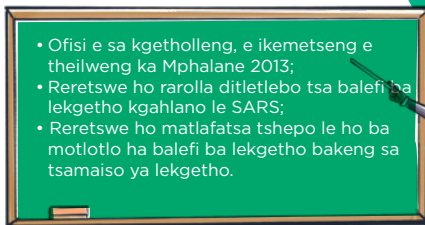

OFFICE OF THE
TAX OMBUD

Ensuring fairness

Mokgwa le nako
ya ho hlakisa
tletlebo.

OFISI YA BORAROLLI BA DITLETLEBO TSA LEKGETHO KE ENG (OTO)?

KE MEFUTA EFE YA DITLETLEBO EO OFISI YA BORAROLLI BA DITLETLEBO TSA LEKGETHO E KA SEBETSANANG LE YONA?

- Ditletlebo feela tse hlahiswang kgahlanong le SARS; le
- Ditletlebo tse amanang le taba ya tshebeletso, tsamaiso kapa mokgwa wa tshebetso wa SARS.
- Ditletlebo di lokela ho amana le tshebediso ya molao wa lekgetho.

MEHLALA YA DITLETLEBO TSEO BORAROLLI BA DITLETLEBO TSA LEKGETHO BO KA SEBETSANANG LE TSONA:

Tshebeletso – Bahlanka ba setsi sa mehala ba sa thuseng ka letho, ba sa sebetseng ka tshwanelo kapa ba kgahlapetsang batho ka mantswe kapa basebetsi ba lekala ba hloleheng ho fana ka dintlha tse kopilweng tsa tlhahisoleseding.

Ya tsamaiso – Ho fana ka tsebiso ya tlhahlobo e se nang dintlha tse tshwaneleheng jwaloka lebitso la motho ya hlahlobilweng kapa letsatsi la tlhahlobo.

Mokgwa wa tshebetso – Ho etsa tlhahlobo ka ntle le ho fa molefi wa lekgetho ya amehang tsebiso ya tlhahlobo kapa ho fana ka “kamohelo ya motho wa boraro” (ho laela banka ya hao ho lefa tjelete ho SARS

Ho tswa akhaontong ya hao ya banka) ka ntle le ho fa balefi ba lekgetho tsebiso ya matsatsi a leshome.

HLOKOMELA KA KOPO hore ditletlebo tseo OTO e ka sebetsanang le tsona ha se feela tseo tse boletsweng ka hodimo.

KE ENG SEO BORAROLLI BA DITLETLEBO TSA LEKGETHO BO KE KENG BA SE E TSA?

Borarolli ba ditletlebo tsa lekgetho bo ke ke ba lekola botjha:

- Molao kapa leano la lekgetho.
- Leano la SARS kapa tshebetso e sebetsang ka kakaretso, le ka ntle le hore le amana le taba ya tshebeletso, mोगwa wa tshebetso kapa taba ya tsamaiso e bakwang ke tshebediso ya dipheho tsa Molao wa Lekgetho wa SARS.
- Taba e ka hanwang le ho ipiletswa tlasa Molao wa Lekgetho, haese ha e le taba ya tsamaiso e amanang le kgano kapa boipiletsa boo.
- Qeto ya tswela pele ka taba ka pela lekgotla la dinyewe tsa lekgetho.

O LOKELA HO HLAHISA BOIPELAETSO BA HAO NENG HO BORAROLLI BA DITLETLEBO TSA LEKGETHO?

Kamora hore molefi wa lekgetho a sebedise metjha yohle SARS ya tlhahiso ya boipelaetso, haese ha ho na le mabaka a tlamang hore o se etse jwalo.

O HLAHISA TLETLEBO JWANG?

KGATO YA 1: FUMANA FOROMO YA TLETLEBO:

- Ka elektroniki (www.taxombud.gov.za)
- OTO (Menlyn Corner, 2nd Floor, 87 Frikkie de Beer Street, Menlyn, Pretoria)
- Mohala (0800662837)
- Fekese (012 4525013)
- Poso (PO Box 12314, Hatfield, 0028)
- Imeile (complaints@taxombud.gov.za)

KGATO YA 2: TLATSA FOROMO KA BOTLALO.

• Ngola tokomane ya dintlha tsa tletlebo ya hao ka tatelano hammoho le dinomoro tsohle tsa nyewe tse tshwanelehang bakeng sa tletlebo ho tswa ho SARS mme o hokele ditokomane tsohle tsa tshehetso;

• Etsa bonnete ba ho sebedisa nomoro e tshwanelehang ya lekgetho;

Pele ho sephetho se batlehang, o lokela ho totobatsa nako ya lekgetho eo o tletlebang ka yona, mohlala, 2016;

• Totobatsa sehetho sa hao seo o se batla sa tletlebo. Hang ha foromo ya tletlebo e fumanwe, OTO e tla fumana tletlebo mme e fane ka lengolo la tsebiso ya kamohelo; mme

• OTO e tla etsa qeto ya kamoo e ka sebetswang ka teng kapa e kgothalletse mekgwa e meng ya tharollo ho wena.

KGATO YA 3: SAENA MME O FANE KA LETSATSI LA DIFOROMO TSOHLE:

Ha o sebedisa moemedi, motletlebi o lokela ho fana ka; tokelo ya leqwetha, hammoho le dikhopi tse tiiseleditsweng tsa boitsebiso (ID) tsa motletlebi le moemedi.

Foromo ena ya Tokelo ya Leqwetha o ka e fumana ho tswa ho webosaete ya OTO (<http://www.taxombud.gov.za/Documents/POWER%20OF%20ATTORNEY.pdf>).

HLOKOMELA KA KOPO: Haeba ho fanwa ka bopaki bo sa lekanang, tletlebo e ka fediswa, kapa motletlebi a ka fuwa monyetla o mong ho fana ka bopaki bo hlokehang.

KGATO YA 4: HO ETSahalang KAMORA HORE TLETLEBO E HLAHISWE?

- OTO e tla batlisisa taba ena mme e etse bonnete ba hore tletlebo e wela ka hara moralo wa thomo ya yona le hore motletlebi o sebedisitse metjha yohle ya SARS ya tlhahiso ya tletlebo, mme haeba ho se jwalo, hore na motletlebi o fane ka mabaka a neng a mo tlama hore a se etse jwalo. OTO e tla nnetefatsa haeba ho na le dikgaello tse itseng mme e hlalobele hape hore na tletlebo e a tshwaneleha.
- Haeba ditletlebo di fumanwa di le ka hara moralo wa OTO, haeba ka tsela e jwalo ho na le phoso ya SARS ya tshebetso, mkgwa wa tshebetso kapa tsamaiso, OTO e tla etsa kgothaletso ho SARS kamoo e ka rarollang bothata ka teng. Lengolo la kamohelo le tla romelwa ho motletlebi.
- Haeba nyewe e nyahlatswa, lengolo la sephetho le tla romella motletlebi le na le mabaka a nyahlatso eo ya nyewe.

(HLOKOMELA: Ofisi ya Morarolli wa Ditletlebo tsa Lekgetho o tla etsa dipatlisiso tse ikemetseng, tse tshaphalang ebile di se na kgethollo ho etsa bonnete ba hore tletlebo ya molefi wa lekgetho kgahlano le SARS e rarollwa kapele, le/ kapa dintlha tsa tlhahisoleding di sebetswa ka sephiri se ikgethileng).

DITSHENYEHELO TSA HO SEBEDISA DITSHEBELETSA TSA OTO KE BOKAE?

OTO ke institjushene ya Mmuso wa Afrika Borwa e ikarabellang ka ho otloloha ho Letona la Ditjhelete mme e fana ka ditshebetso tsa mahala ho baefi ba lekgetho.

BALEFI BA LEKGETHO BA KA FIHLELLA BORAROLLI BA DITLETLEBO TSA LEKGETHO JWANG?

E tswana le moo ba ka fumanang diforomo tsa ditletlebo teng (Kgato ya 1: Fumana Foromo ya Ditletlebo)

Aterese ya lehae:
Menlyn Corner, 2nd Floor,
87 Frikkie de Beer Street
Menlyn, Pretoria
0181

Mohala: 0800 662 837 or +27 12 431 9105
Fekese: +27 12 452 5013
Aterese ya imeile: complaints@taxombud.gov.za
Aterese ya poso: PO Box 12314, Hatfield, 0028
Twitter: @TaxOmbud
Facebook: Office of the Tax Ombud
Instagram: taxombudsa

BOITATOLO

Dintlha tsa tlhahisoleseding tse fanweng ka hara tokomane ena di babaletswe ka melao fumanehang ya paballo ya thepa ya kelello mme di ke ke tsa kopitswa, tsa ajiwa kapa tsa fetolwa bakeng sa merero efe kapa efe ya kgwebo. Dintlha tse leng teng ka hara bukana ena di ne di nepahetse ka nako ya phatlalatso empa ekaba di ile tsa fetoha hamorao. Haeba ho na le ho qeaqea hofe kapa hofe mabapi le ho nepahala kapa haeba o se na kgatiso ya ho qetela ya bukana ena, ka kopo letsetsa Setsi sa Mehala ho 0800 662 837 bakeng sa nnetefatso. Bukana ena ke ya merero ya tlhakiso feela mme ha e a tshwanela ho ananelwa e le tekodiso ya molao. Tshebediso ya dintlha tse na tsa tlhahisoleseding ke motho ofe kapa ofe e tla ba boikarabelong ba motho eo ka boyena. Ofisi ya Morarolli wa Ditlitlebo tsa Lekgetho ha e totobatse kapa ha e hlahise mohopolo wa ho emela, ho kgothaletsa kapa ho bolela hore dihlahiswa kapa di tshabeletso tse boletsweng tokomaneng ena ha di a nepahala ka botlalo bakeng sa ditlhoko tsa motho ofe kapa ofe. Borarolli ba Ditlitlebo tsa Lekgetho ha bo amohela boikarabelo bofe kapa bofe ba tahlehelo efe kapa efe, ditshenyho, ditheko le ditshenyehelo, tse ka fumanehang ka ho otloloha kapa kapa ka tsela e sa otloloheng ka lebaka la phoso efe kapa efe kapa ho ho tlola ho hong ka hara tokomane ena.

Hlokomela: Dintlha tsa tlhahisoleseding ha di okamele molao ofe kapa ofe mme babadi ba belaelang mabapi le ntlha efe kapa efe ya tlhahisoleseding e hlahisitsweng ka hara tataiso o lokela ho lekola molao o tshwaneleheng kapa o batle maikutlo a molao ho tswa ho motho ya tshwanelehileng.